

ЦЕНТРАЛІЗОВАНА БІБЛІОТЕЧНА СИСТЕМА
ПОДІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ М. КИЄВА
Бібліотека імені Віктора Некрасова

Серія: Видатні митці України

Вип. 5

Один у «Слові» – воїн

*(до 85-річчя від дня народження
Анатолія Нестеровича Паламаренка)*

біобібліографічний нарис

Київ, 2024

Один у «Слові» – воїн : (до 85-річчя від дня народження Анатолія Несторовича Паламаренка) : біобібліогр. нарис // уклад. Тетяна Бондаренко ; ред. Тетяна Войкіна ; відп. за вип. Ганна Брагарник ; ЦБС Поділ. р-ну, б-ка ім. В. Некрасова. – Київ, 2024. – 17 с. – (Видатні митці України; вип. 5)

Біобібліографічний нарис є п'ятим випуском серії «Видатні митці України» і присвячений 85-річному ювілею Героя України, народного артиста України, лауреата Державної премії України імені Т. Шевченка, професора, славетного віртуоза художнього слова Анатолія Несторовича Паламаренка.

До видання включено бібліографічні описи документів з електронного каталогу Публічної бібліотеки імені Лесі Українки міста Києва (<http://lucl.kiev.ua/>), а також використано ДБА бібліотеки імені Віктора Некрасова.

Всього подано **30** друкованих джерел інформації та **8** інтернет-джерел. Зірочкою (*) позначені книги, що є у фондах бібліотек ЦБС Подільського району м. Києва, подвійною зірочкою (**) – книги з книжкового фонду бібліотеки ім. Віктора Некрасова.

Видання розраховане на широке коло користувачів: студентів театральних вишів, театральних діячів, працівників бібліотек та усіх шанувальників яскравого таланту і творчості Анатолія Паламаренка.

Відгуки, зауваження та пропозиції надсилайте на адресу:

вул. Ярославська, 32 / Волоська, 33, м. Київ, 04071

тел.: 425-05-37

e-mail: podil_nekrasov@ukr.net

<https://www.facebook.com/groups/341032356254100>

Від укладача

Доля дарувала Анатолієві Нестеровичу Паламаренку доволі тривалий сценічний вік. Свою артистичну кар'єру він розпочав у період «розквіту» сталінської епохи, окріпнув у період «хрущовської відлиги», вистояв у часи «брежнєвського застою» і, нарешті, утвердився неперевершеним майстром сценічного слова у великий час відродження української державності.

Сьогодні Паламаренко в Україні залишився практично єдиним представником жанру, який він сам для себе і визначив – «Слово». Він – самобутній актор і педагог, особистість діяльна та добросердна, має багато прихильників свого таланту в Україні і за кордоном, серед простих людей і високопосадовців, серед учнівської та студентської молоді, тобто – серед тих, хто любить Слово в поезії, прозі, Слово, яке живе в душі і серці Словомовця.

Анатолій Несторович відчуває і слово, і його зміст глибше, колоритніше і в цьому, мабуть, теж таїна його як митця. Поєднана, звичайно ж, зі здатністю відтворити, передати все те, що чує, бачить, відчуває у слові, тексті так, щоб слухачі стали співучасниками, навіть співтворцями його мистецького дійства, змогли відключитися від навколишнього світу й переміститися в царину зображуваного актором буття. Володіючи мистецтвом слова, Паламаренко вміє доторкнутися до найтонших струн людської душі, викликаючи непідробні емоції та почуття. І тепер, коли Маестро зі сцени читає уривки з драматичних творів, очі глядачів блищать від сліз, коли читає гуморески – зал заходиться сміхом. Глядачі його обожнюють. На сцені Паламаренко – в залі аншлаг. Працює Майстер!

Укладач: Тетяна Бондаренко
Редактор: Тетяна Войкіна
Відповідальна за випуск: Ганна Брагарник

© Бібліотека імені Віктора Некрасова

Дитинство, обпалене війною

Народився Анатолій Несторович Паламаренко 12 липня 1939 року у селищі Макарів Київської області в родині колгоспників Єлизавети Оксентіївни та Нестора Тимофійовича. У родині підросло четверо дітей, найменшим був Анатолій.

В одному зі своїх інтерв'ю Анатолій Несторович згадував: «У селі Макарові на Київщині, де я народився, природа напрочуд чарівна. Ще й досі в моїй уяві постають незабутні горобині ночі, перші несміливі краплини дощу, що заставляли нас, хлопчаків, десь у полі. Тоді ми залишали худобу, яку пасли, і галасливою юрбою ховалися під дерева. Мені в дитинстві довелося пасти коні, воли, вівці, телята. Гнав худобу на росу і милувався вранішніми краєвидами. Водночас з дитячих років відчув на собі, що таке репані босі ноги, підрізані пальці, задубілі від холоду руки, втома після трудового дня».

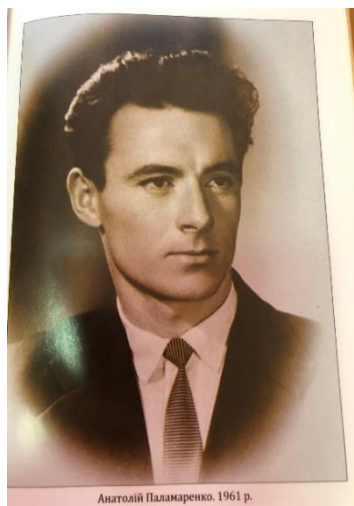
Жорстокою ходою по дитинству Анатолія пройшлася війна. Під час німецької окупації Макарова (з 10 липня 1941 року по 7 листопада 1943 року) батько Анатолія був зв'язківцем між місцевим підпіллям та партизанським загonom. Влітку 1943 року його схопило гестапо і відправило в концтабір Бухенвальд. Додому він повернувся тільки влітку 1945-го. Сестру Анатолія Софію влітку 1942 року фашисти спровадили на невільницьку працю в Німеччину остарбайтером. Старший брат Олексій у 1943 році був мобілізований до радянського війська. Він назавжди залишився 19-літнім.

Змалку Толик захопився художнім читанням, по радіо слухав виступи Ростислава Івицького. Народний артист України став його першим учителем. Хлопчина також дуже полюбляв читати вірші, гуморески. А ще страшенно любив копіювати однокласників, учителів, знайомих. Починаючи з 8-ми років, він постійно виступав на шкільних концертах, рано відчув, що його голос має якусь магічну владу над людьми, що заворожено слідували з усього нутра глядацької зали за ним, таким ще зовсім юним артистом.

У голодні повоєнні роки найвищою платою за своє читання талановитий юнак вважав кусень хліба. Тому читав всюди – на польовому стані, на фермах і конюшнях. А, читаючи, сам до себе промовляв: «ото, де стою на двох ногах, – отам і мій театр»!

Шлях у велике мистецтво

Після закінчення Макарівської середньої школи навчався у Білгород-Дністровському культосвітньому технікумі. Навчання у ньому остаточно сформувало у свідомості хлопця бажання стати професійним артистом. А тому подальший вступ на навчання у знаменитий Київський державний інститут театрального мистецтва імені І. Карпенко-Карого став логічно виправданим у здобутті омріяного фаху.

Йому дуже пощастило на хороших педагогів, від яких він переймав знання і досвід акторської професії. Навчання Паламаренка у велетів драматично-театрального мистецтва – професорів В. Неллі, М. Писаря, О. Крижевського та інших відомих педагогів, у класі яких майбутній артист зумів досягти найпотаємніші секрети театрального мистецтва і сценічного слова, стало запорукою його подальшого розвитку та удосконалення вроджених здібностей. Ще студентом А. Паламаренко з успіхом зіграв на сцені учбового театру інституту драматичну роль Акима у виставі «Влада темряви» Л. Толстого, комедійну роль пана де Пурсоньяка в однойменній комедії Ж. Мольєра та свата в «Назарі Стодолі» Т. Шевченка. А ще, поряд із навчанням в інституті, мало не щоденні відвідини Анатолієм найвідоміших театрів столиці.

На сцені Київського державного академічного театру опери та балету ім. Т. Г. Шевченка Паламаренко вперше почув незрівнянний спів Дмитра Гнатюка, Михайла Гришка, Андрія Кікота, Бориса Гмирі, Миколи Ворвулева та багатьох інших співаків, імена яких уже тоді були гордістю не тільки України, а й усього світу. А гра на сцені Київського державного академічного театру ім. Івана Франка таких корифеїв українського театру, як Гнат Юра, Наталія Ужвій, Микола Яковченко та інших знаменитих артистів, стала для талановитого Анатолія еталонним прикладом, а згодом перетворилося на невгамовне прагнення й самому досягнути вершин акторського перевтілення, сценічної правди та яскравої особистої артистичної виразності.

Отримав Паламаренко повну вищу освіту у 1961 році за спеціальністю «Артист драми» та кваліфікацію артиста драми.

Як професійний актор розпочав свою діяльність у Хмельницькому обласному музично-драматичному театрі імені Г. Петровського (нині – ім. Михайла Старицького). Кожна з дванадцяти ролей, підготованих А. Паламаренком, мала великий успіх. Самобутнього виконавця запам'ятали. Пропрацювавши один рік, він повернувся до Києва. Велика любов до мистецтва художнього слова взяла верх над театром.

У 1962 р. на Республіканському конкурсі артистів-читців імені Т. Шевченка Паламаренко за виконання творів Великого Кобзаря був удостоєний звання лауреата.

Артист розмовного жанру

У 1964 р. був зарахований на посаду артиста розмовного жанру до Київської державної філармонії.

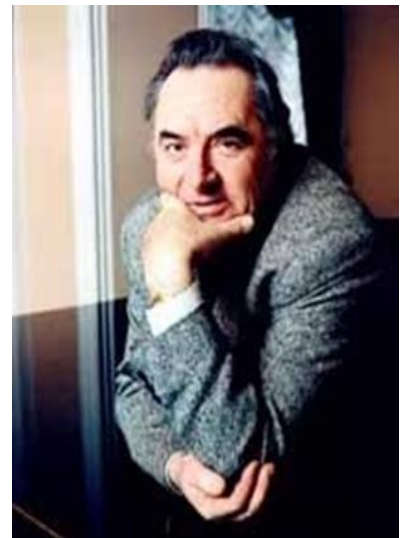
Особливо старанно А. Паламаренко готував свою першу програмну композицію за повістю М. Коцюбинського «Фата Моргана». А далі – велике та яскраве полотно зі знаменитої повісті І. Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я». Кожний персонаж у нього розмовляє своїм

голосом, для кожного артист знаходить відповідний жест, міміку, інтонацію тощо.

Згодом, у різні роки, спільні виступи Анатолія Паламаренка з Державною заслуженою академічною хоровою капелюю України «Думка», Державною заслуженою академічною капелюю бандуристів України, Чоловічою хоровою капелюю імені Л. Ревуцького, симфонічним оркестром під керівництвом Івана Гамкала явили вітчизняній культурі такі неперевершені шедеври у прочитанні артиста, як композиції на вірші Тараса Шевченка, музику Миколи Лисенка та Бориса Лятошинського «Гайдамаки», «Сон», «Думи мої», що й до сьогодні вважаються вершинними в інтерпретації Кобзарєвого слова. Реалізувати цей задум митцю допомогли постановники – народні артисти України В. Лукашев (режисер) та І. Гамкало (диригент і музичний керівник). Ця програма мала величезний успіх.

Крім того, літературно-музичну композицію «Думи мої, думи мої, квіти мої, діти...» та поему «Сон» з деякими іншими творами було випущено в аудіозаписі. Як зазначає артист, він «працюватиме з Кобзарем, доки живе, підніматиметься до Шевченка увесь час». Саме у віршах Шевченка він знаходить відповіді на численні питання, зокрема, й стосовно сьогодення, коли Україна змушена виборювати своє право на життя.

До найбільш успішних виступів також належать композиції за творами «Ярмарок» Остапа Вишні, «Зачарована Десна» Олександра Довженка, «Вир» Григорія Тютюнника, «Трубить Трубіж» Бориса Олійника та інші.

У 1969 році Анатолієві Паламаренку було присвоєно високе мистецьке звання заслуженого артиста УРСР, а у 1979 - му – народного артиста УРСР. 1993 року Анатолій Паламаренко став лауреатом Національної премії України імені Тараса Шевченка. А в 2009 році на грудях великого маестро засяяла зірка Героя України.

За роки своєї творчої діяльності А. Паламаренко дав сотні концертів у найпрестижніших концертних залах і в сільських клубах, на польовому стані і в цехах заводів та фабрик, робітничих гуртожитках, перед учнівською і студентською молоддю, також брав участь у Декадах і Днях української літератури і мистецтв в республіках колишнього Союзу, демонстрував своє мистецтво за кордоном. Також Анатолій Паламаренко займався озвучкою українських мультфільмів: «Три паньки хазяйнують» (1990), «Три паньки на ярмарку» (1991), «Лис Микита» (2005–2007).

«Сини мої, соколики»

Дружина Анатолія Паламаренка Наталія Андріївна – вчитель трудового навчання, зараз на пенсії. Молодший син Оксентій помер від раку 28-річним. Старший син Олексій – актор у столичному театрі імені Івана Франка, заслужений артист України. «Ми маємо з ним однаковий голос, – каже Анатолій Несторович. – Іноді читає, і добре читає. Хотілося б, щоб він мене змінив колись. Хай йому Бог помагає. Я горджуся ним».

Олексій Анатолійович Паламаренко

Майстер Слова

Сьогодні Анатолій Несторович – професор національних університетів ім. Т. Шевченка та М. Драгоманова, музичної академії ім. П. Чайковського. На своїх лекціях розкриває студентам таїни мистецтва художнього читання, привчає до відповідальності за поведінку зі Словом. Він вчить студентів-вокалістів володіти словом і думати не тільки про мелодійний малюнок, а й про зміст виконуваного твору, дбати про дикцію.

Водночас збагачується внутрішньо, адже в молодому поколінні бачить своє продовження. В основі лекцій професора Паламаренка – потужне слово і творчість Кобзаря, який для Анатолія Несторовича є взірцем служіння народові.

За видатний особистий внесок у розвиток української національної культури, вагомі творчі здобутки нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня. За вагомий особистий внесок у справу консолідації українського суспільства, розбудову демократичної, соціальної і правової держави нагороджений орденом князя Ярослава Мудрого V ступеня. Відзначений орденами «Знак пошани», Трудового Червоного Прапора, Почесною грамотою Кабінету Міністрів України.

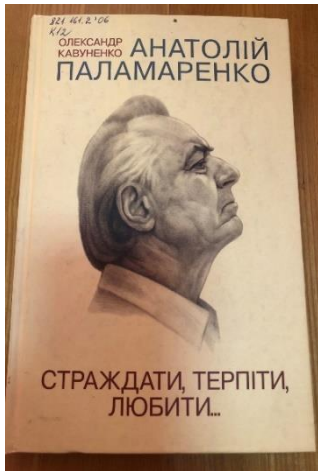

*А. Н. Паламаренко під час виступу в «Літературно-мистецьких Плятах».
22 травня 2013 р.*

Анатолій Нестерович Паламаренко – яскрава творча індивідуальність, яка вміє прихилити до себе такі ж потужні особистості з інших галузей мистецтва. І в союзі творчих талантів народжуються справжні мистецькі шедеври, що чарують людей музикою, співом, а найбільше – Словом, котре – як квітка і як криця, як цілющий бальзам і як спопеляюча блискавка.

Детальніше у виданнях:

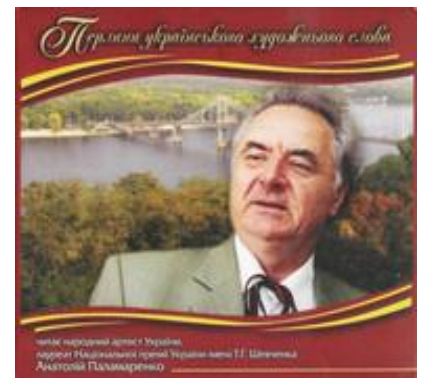

***Кавуненко, О. Страждати, терпіти, любити... :** повість з диктофонної стрічки / Олександр Кавуненко. – Київ : ПП «Фірма «Гранмна», 2015. – 238 с. : іл., портр.

У серцевині біографічної повісті «Страждати, терпіти, любити...» – доля Анатолія Нестеровича Паламаренка, самобутнього актора й педагога, особистості діяльної та добросердної. Снагу для творчого злету по-батьківськи щедро подарував йому прадавній Макарів, вивів на тернисту дорогу до самого себе, до визнання; позаду лишилася війна, повоєнне лихоліття, попереду підстерігали драматичні обставини юності та зрілої пори, що випробовували характер, гартували волю...

До книги Олександра Кавуненка увійшли також поема «Словомовець» та відгуки шанувальників Паламаренкової творчості, його рідних і колег про визначний внесок митця в українську культуру.

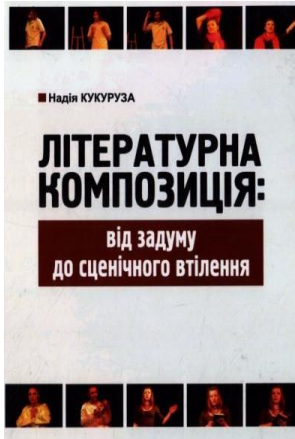
Читає Анатолій Паламаренко : з репертуару артиста / упоряд. С. Рудик. – Київ : Мистецтво, 1975. – 87 с. – (Бібліотечка художньої самодіяльності ; № 12).

Сьогодні знайомі з юності перлини української класики звучать по-новому. Збірка літературно-музичних композицій, в яку увійшли шедеври відомих письменників України у виконанні неперевершеного майстра розмовного жанру народного артиста України, лауреата Національної премії України ім. Т. Шевченка Анатолія Паламаренка наповнює душу гордістю за легендарне минуле нашої Батьківщини та надією на її велике майбутнє!

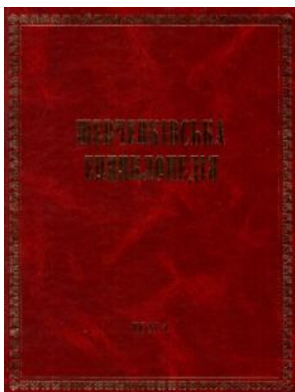

****Карпенко, В. Анатолій Паламаренко / Віталій Карпенко** // Люди, книги, автографи. – Київ, 2018. – С. 80–84 : фото.

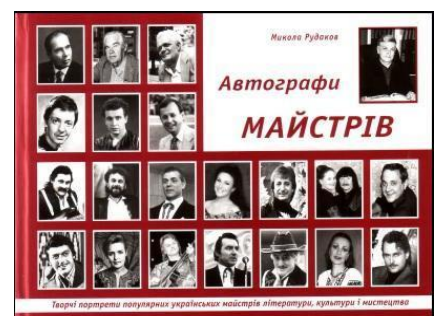
Кукуруза, Н. Паламаренко Анатолій / Надія Кукуруза
 // Літературна композиція : від задуму до сценічного втілення : навч. посіб. – Івано-Франківськ, 2014. – С. 36, 38, 72, 73, 75.

****Паламаренко Анатолій Несторович**
 (12.VII.1939, смт. Макарів Київ. обл.) // Митці України : енцикл. довід. / упоряд. : М. Г. Лабінський, В. С. Мурза ; за ред. А. В. Кудрицького. – Київ, 1992. – С. 443.

****Паламаренко Анатолій Несторович** // Шевченківська енциклопедія : у 6 т. Т. 4 М–Па : / Гол. ред. М. Г. Жулинський ; Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка. – Київ, 2013. – С. 757–758.

Руденко, М. Паламаренко Анатолій Несторович // Автографи майстрів. – Київ, 2005. – С. 65–66 : фото.

Анатолій Паламаренко : «Де можу стати ногами, там у мене і театр» : народний артист України розповів про цензуру, секрет вивчення прозових творів та чому нізащо не піде в політику / Анатолій Паламаренко ; записала Л. Кушнір // Україна молода. – 2009. – 7 серп. – С. 18–19.

Паламаренко А. Дивна магія слова / Анатолій Паламаренко // Дніпро. – 2011. – № 12. – С. 110–114.

Паламаренко, А. «До Шевченка я вже сімдесят років іду» : інтерв'ю / Анатолій Паламаренко ; розмовляла Ліна Тесленко // Українська культура. – 2021. – № 1. – С. 38–42 : фото.

Хто хоч раз чув у виконанні українського майстра художнього слова, народного артиста України Анатолія Паламаренка твори Тараса Шевченка, той погодиться, що це щось особливе і неперевершене. Кобзаря багато хто читає, але, здається, саме Анатолію Нестеровичу вдалося підібрати ті ключі свого таланту, які відкрили нам Тарасове слово у всій його красі і величі. Про геній Шевченка та особливості його прочитання й розповідає митець.

Паламаренко, А «За мою пристасть до гумору мене називали Остапом Вишнею» : інтерв'ю з народним артистом України, лауреатом Національної премії України ім. Т. Шевченка / Анатолій Паламаренко ; розмову вів С. Панкрат'єв // Правда України. – 2006. – 17–23 авг. – С. 12.

Паламаренко, А. Майстер Слова : інтерв'ю / А. Паламаренко ; спілкувалася С. Соколова // Культура і життя. – 2013. – 11 жовт. – С. 7.

Паламаренко, А. Один у «Слові» – воїн : інтерв'ю / Анатолій Паламаренко ; розмову вела К. Константинова // Дзеркало тижня. – 2009. – 27 черв. – 3 лип. – С. 11.

Паламаренко, А. Слово і слава Паламаренка : розмова з народним артистом України / Анатолій Паламаренко ; вів О. Вертіль // Урядовий кур'єр. – 2010. – 16 січ. – С. 6. – (Суботні зустрічі).

Бентя, Ю. «Якщо думка супроводжує текст, він має впливову силу» : видатний читець Анатолій Паламаренко розповів «Дню» про таємниці творчої кухні, ставлення до гумору та «свого» Шевченка / Юлія Бентя // День. – 2013. – 5 черв. (№ 95). – С. 10 : фото.

Береза, Р. Коли слово – і є Бог : артистичне обдарування Анатолія Паламаренка доносить смисли українських літературних велетів / Роман Береза // Україна молода. – 2019. – 12 лист. (№ 126). – С. 12 : фото.

Біленко, В. Воїстину народний митець : [про А. Н. Паламаренка] // Володимир Біленко // Сільські вісті. – 2009. – 10 лип. – С. 1–2. – (Слава України).

Галганова, О. Майстер художнього слова : до 75-річчя від дня народження А. Паламаренка / О. Галганова // Дати і події : календар знаменних дат. – 2014. – № 2(4). – С. 18–20.

Кушнір, Л. «Щоб народ мій усміхнувся» : народний артист Анатолій Паламаренко – про Шевченкові пророцтва, українонедорозвинених українців, ювілейний концерт та як знайшов могилу брата через сімдесят років : інтерв'ю / Ліна Кушнір // Україна молода. – 2017. – 31 берез. – 1 квіт. (№ 40). – С. 5, 14 : фото.

«У мене є мрія, що 9 і 10 березня колись буде національним Великоднем українців». «Україна завжди була багата на гумор». «Через банальну помилку в прізвищі десятки років не знали, де похований брат». «З Дмитром Гнатюком у нас була не тільки творча, а й життєвська дружба».

Маліченко, М. Магія живого слова : до 65-ліття Анатолія Паламаренка – народного артиста України, лауреата Національної премії імені Тараса Шевченка і Українського конкурсу артистів-читців, лауреата премії імені Володимира Вернадського / М. Маліченко // Культура і життя. – 2004. – 22 верес. (№ 34). – С. 4.

Маліченко, М. Анатолій Паламаренко : самобутнє мистецтво популярного і улюбленого народного митця, народного артиста України Анатолія Паламаренка / М. Маліченко // Культура і життя. – 2003. – № 27–28. – С. 3.

Мединський, Ю. Сповідь перед собою / Ю. Мединський // Українська культура. – 2001. – № 7. – С. 26–27.

Рудаков, М. Чарівник слова / М. Рудаков // Урядовий кур'єр. – 1996. – 30 лип. – С. 4.

Соколова, С. Майстер Слова : інтерв'ю / Світлана Соколова // Культура і життя. – 2013. – 11 жовт. (№ 41). – С. 7 : фото.

Розповідь про творчість народного артиста України, лауреата Національної премії ім. Т. Г. Шевченка, Героя України Паламаренка Анатолія Нестеровича.

Сом, М. Наш рідний народний : до 65-ліття Анатолія Паламаренка – народного артиста України, лауреата Національної премії імені Тараса Шевченка і Українського конкурсу артистів-читців, лауреата премії імені Володимира Вернадського / Микола Сом // Культура і життя. – 2004. – 22 верес. (№ 34). – С. 4.

Інтернет-ресурси :

**** Веселий ярмарок** [Електронний ресурс] : гумористична мозаїка / читає народний артист України, лауреат Національної премії України імені Т. Г. Шевченка А. Паламаренко. – Електр. аудіодані. – Київ : Росток Рекордз, 2007. – 1 комп'ютерний диск. – (Перлини українського художнього слова).

**** Довженко, О. П. Зачарована Десна** [Електронний ресурс] : фрагменти / О. П. Довженко ; читає народний артист України, лауреат Національної премії України імені Т. Г. Шевченка А. Паламаренко. – Електр. аудіодані. – Київ : Росток Рекордз, 2007. – 1 комп'ютерний диск. – (Перлини українського художнього слова).

**** Нечуй-Левицький, І. С. Кайдашева сім'я** [Електронний ресурс]: сторінки з повісті / І. С. Нечуй-Левицький ; читає народний артист України, лауреат Національної премії України імені Т. Г. Шевченка А. Паламаренко. – Електр. аудіодані. – Київ : Росток Рекордз, 2007. – 1 комп'ютерний диск. – (Перлини українського художнього слова).

**** Олійник, Б. І. Трубить Трубіж** [Електронний ресурс] : літературно-музична вистава / Б. І. Олійник. Сон Т. Г. Шевченко : уривки з поеми ; читає народний артист України, лауреат Національної премії України імені Т. Г. Шевченка А. Паламаренко. – Електр. аудіодані. – Київ : Росток Рекордз, 2007. – 1 комп'ютерний диск. – (Перлини українського художнього слова).

**** Шевченко, Т. Г. Думи мої, думи мої, квіти мої, діти...** [Електронний ресурс] : літературно-музична композиція / Т. Г. Шевченко ; читає народний артист України, лауреат Нац. премії України імені Т. Г. Шевченка А. Паламаренко. – Електр. аудіодані. – Київ : Росток Рекордз, 2007. – 1 комп'ютерний диск. – (Перлини українського художнього слова).

Анатолій Паламаренко: «Неодмінно переможемо, бо істина за нами» [Електронний ресурс] : інтерв'ю / Анатолій Паламаренко ; розмову провела Тетяна Власюк // Порадниця : [сайт]. – Електр. газ. – Київ, 2022–2024. – Режим доступу : <https://poradnica.com.ua/anatolij-palamarenko-neodminno-peremozhemo-bo-istyna-za-namy/>. – Назва з екрана. – Дата публікації : 11. 07. 2022. – Дата перегляду : 07. 05. 2024.

Віценя, Л. Анатолій Паламаренко : «Українська мова – мати єднання, батько громадянства, сторож держави» [Електронний ресурс] / Лідія Віценя // Зоря Полтавщини : [сайт]. – Електр. газ. – Полтава, 2018–2024. – Режим доступу : <http://zorya.poltava.ua/anatolij-palamarenko-ukrainska-mova-mati-iednannja-batko-gromadjanstva-storozh-derzhavi/>. – Назва з екрана. – Дата публікації : 08. 06. 2018. – Дата перегляду 06. 06. 2024.

Кушнір, Л. Народний артист Анатолій Паламаренко : «У мене є мрія, що колись Україна буде українською» [Електронний ресурс] / Ліна Кушнір // Україна молода : [сайт]. – Електр. газ. – Київ, 2022–2024. – Режим доступу : <https://umoloda.kyiv.ua/number/3745/164/158524/>. – Назва з екрана. – Дата публікації : 31. 03. 2017. – Дата перегляду : 08. 05. 2024.

Любарський, Р. Народний артист України Анатолій Паламаренко: «Кропивницький – дуже красиве місто. Але дуже зрусифіковане» [Електронний ресурс] / Роман Любарський // Народне слово : [сайт]. – Кропивницький, 2018–2024. – Електр. газ. – Режим доступу : <https://n-slovo.com.ua/2018/04/05/%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%B9-%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B8%D1%81%D1%82-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8-%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BB%D1%96%D0%B9-%D0%BF%D0%B0%D0%BB/>. – Назва з екрана. – Дата публікації : 04. 05. 2018. – Дата перегляду : 06. 06. 2024.

Приймаченко, Н. «Коли заїхав у двір на "Запорожці", всі ахнули» – Анатолій Паламаренко [Електронний ресурс] / Наталія Приймаченко ; відео Анатолій Гаєвський // Газета. юа : [сайт]. – Електр. відеодані. – Київ, 2006–2024. – Режим доступу : <https://gazeta.ua/articles/culture/koli-zayihav-u-dvir-na-zaporozhci-vsi-ahnuli-anatolij-palamarenko/776007>. – Назва з екрана. – Дата публікації : 03. 06. 2017. – Дата перегляду : 09. 06. 2024.

Скрипін, Р. Анатолій Паламаренко: «Щоб всі ми відчули, що ми є нація, а не народ України, що ми є український народ, а не народ України» [Електронний ресурс] / Роман Скрипін // Радіо Свобода : [сайт]. – Електр. текст. дані. – Київ, 2009 – 2024. – Режим доступу : <https://www.radiosvoboda.org/a/1774765.html>. – Назва з екрана. – Дата публікації : 11. 07. 2009. – Дата перегляду : 08. 05. 2024.

Тесленко, Л. Герой України, народний артист Анатолій Паламаренко : «Буде мова – буде нація, буде нація – буде держава» [Електронний ресурс] / Ліна Тесленко // Україна молода : [сайт]. – Електр. газ. – Київ, 2000–2024. – Режим доступу : <https://umoloda.kyiv.ua/number/3745/164/158524/> . – Назва з екрана. – Дата публікації : 02. 07. 2021. – Дата перегляду : 07. 05. 2024.

Ярема, Г . «Найвагомішим гонораром для мене була мамина усмішка» [Електронний ресурс] / Галина Ярема // Високий замок : [сайт]. – Електр. текст. дані. – Львів, 1991–2024. – Режим доступу : <https://wz.lviv.ua/interview/482384-naivahomishym-honorarom-dlia-mene-bula-mamyna-usmishka> . – Назва з екрана. – Дата публікації : 18. 01. 2023. – Дата перегляду : 08. 05. 2024.

Ексклюзивне інтерв'ю з народним артистом України Анатолієм Паламаренком. «Мрію, щоб після нашої Перемоги на усіх білбордах було написано, що «Мова — це мати єднання, батько громадянства і сторож держави!», – говорить Анатолій Несторович.

Зміст:

Від укладача	3
Дитинство, обпалене війною	4
Шлях у велике мистецтво	5
Артист розмовного жанру	6
«Сини мої, соколики»	8
Майстер Слова	8
Детальніше у виданнях	10
Інтернет-ресурси	14

Один у «Слові» – воїн

(до 85-річчя від дня народження
Анатолія Несторовича Паламаренка)

біобібліографічний нарис

Укладач: Тетяна Бондаренко

Редактор: Тетяна Войкіна

Відповідальна за випуск: Ганна Брагарник

Підписано до друку з оригінал-макета 11. 06. 2024 р. Формат 145 x 205;
Гарнітура Times New Roman; папір офсетний; умов. друк. арк. 1,0; наклад 5 прим.

04071, м. Київ-71, вул. Ярославська, 32 / Волоська, 33,
тел.: 425-05-37

е-mail: podil_nekrasov@ukr.net

<https://www.facebook.com/groups/341032356254100>

Київ, 2024